

Indføds.

Hr. Gustav Storm har nylig i historisk Tidsskrift
 4de Bind 3de Hefte, paa det evidenteste godtgjorte Bevi-
 teten af de gamle Hjørængevaag med den norske Lidseeg
 paa Hæredlandet i Søndmør, saa at man ikke mere har
 at indvænde mod den Sag, iden antyede Betning; Keim mee det
 vaa mig tillædt med et Par Ord, at bemærke, Et og Andet, om
 den af Forfatteren i hien Afhandling fremfaldte Formodning
 om Provet/Hæredet/den Etymologie. Som bekjendt,
 forekommer Navnet Hæred, iden oldeste Ordform i Sagen
 er, for Hærd eller Hærd, og i firdroente Ordform indtalen,
 og har været indtalt, af Almuen her paa Søndmør ligesom i Mit-
 ten af det 18de Aarshundrede, end skjøndt Hr. Gustav Storm paa
 anførte Sted vil kalde i Trindt Hr. Klivers Betning om Al-
 dingen, Provet Beude i Borgens Beslag (cir: 1770-1780,) at
 han havde hørt af en gammel Bonde der paa Landet, at man kaldte
 de Hæredlands "Kore Hærd", og Paa en anden Sted paa
 "indene". At ~~er~~ ^{er} paa den Navneform, ikke som Hr. Storm siger, at
 epokryffisk, men overensstemmende med den nægne Lighed, kan
 det Overflod af paa beviser af en af Trindt Beude egenhændigt
 skrevet Notis, hvor i hien gjendages sin Tilstand om, at Nav-
 net Hæred, end nu paa hær Tid, af Almuen kaldes som

Hævid, idet at han fortæller: "Da jeg Engang, siger han, ved
Lid Høest færd Hævid til Tølfstens Kirke, spurgte jeg
min Rytbond, om det ikke de fandt Hjøst de færd Landt,
hvor til han færd," Alle færd nordre Hævid, men færd søndre
Hævid" ser man dem uafgilt. Her Provost Bænde gjør her den
Bemærkning, at ved nordre Hævid mente Bonden Hævid-
landt, og søndre Hævid Gørskovia, der ligger det søndre for be-
meldte Hævid. Nævet Hævids Etymologie er ikke
færd uen skeligt at finde, at man for den Ryt skul med Gæster
Ivorn von nidd til at ty til lorde Gæstinger. Nævet Hævid
som færd Almuen i duler det, hedder i vort Danske Minder-
sprag Hoved, og er det et almindeligt Lokalnævne, Beskrif-
feshednavn færd Hævid ^{med} ufrom stilkende Landlænge, der færd
det i dende Trækt her er Forhøining, Kjøndelig færd der mellem hin
Forhøining og Tæstlandet i Almindelighed som oftest bebyggende leve-
vord Hævid. Færd Hævidlandt er ikke mindre en 3 Gaarde
som ere liggende ved, eller i Nørheden af færdanne Hævid, og som
i vort Danske Minder sprag benævnes som Hoved, / Hoveda / nem-
lig Hoveden færd Hævidlandts østre Side, Hoveden færd færd nordre
Side, og Hoveden ^(færd) det søndre Side, hvilket sidste Gaard hæv
Hævid Hævid til, med som ellers 3 Læder her er og samme
Lokalsbeskræffter, nemlig: en færd Landt færd gærd lev
Hævid, der slutter med et østviert Hoved / Hævid / Analogie

her med, naar jeg pæevise, at hooi summe Lokallbestaaendeheds,
som de ovennævnte, er tilstede pæev endnu Stæder her pæev Sønd-
mørr, herunder ogsaa fundenne Stæder, af ellmæe for H. vied,
men som i Skrivsprøget ofte findes vilkeerligt for endret, dels
til H. vied / H. vied / dels til H. vied / H. vied, og af
fundenne Stædenavn, med de ovnævnte Lokallbestaaendeheds, naar
jeg anføre flere Stæder her pæev Søndmørr, saasom: H. vied
i Nørhedea af Gaarden Olsvig i Borgund H. vied, Gaarden
H. vied for den H. vied i summe H. vied pæev H. vied,
Gaarden H. vied i V. vied Sagn i Skive H. vied, Gaarden
H. vied i Lilleboas Sagn i Præstegaard H. vied, Gaarden Ytter
og Lunde H. vied i Præstegaard Sagn i V. vied H. vied, samt de
de pæev Kuller H. vied summe, hvilke alle her de
ovennævnte Nærliggende, nemlig en pæev Lunde pæev
Gaarden Lunde H. vied, der tilstede den H. vied / H. vied, ell pæev
her de gamle Kuller H. vied H. vied / H. vied, efter de men-
ge i Dagea kjendelige pæev H. vied, H. vied, naad som
pæev Gaard, hvilke Gæning her mere pæev H. vied for sig, end
at men med G. H. vied vilde vedle bemeldte Gaard pæev H. vied.
Det "af H. vied", hvilket er en Fortælling af H. vied
som bemeldte Gaard her fund i Stæder af det 14. Aarhundrede,
veder Lunde en vilkeerlig Fortælling af H. vied. begrund af
denne Ombedom, der ikkje med Sprøget, ofte her gjort

Vold pæu voru Rædsneva, og her pæu heit jeg mange Egom-
plid.

Hon Gustav Storm vateger og pæu i hæn Afhandlung, som
gæud, at Inovent Niemiſigud, som Nuon pæu ex J. her
pæu Jøndmire, skul voru at pæugud Nuon, og som inged
J i helu Vorden, skul heve voru afkult med, o: p. v. . Aley-
ud for jeg, at forvæud som vilklæng - Jægu, nover Jæn
Niemiſigud som Jævu, og pæu i Inovent Oddæ, i Skjækt
* "Ejje heile," hvilke Skrifts Forfatte* her skæ-
kündu skæud end som vilklæng Jægu, og meuskæ heit for-
fatteren af denæ heit de summe Ræde at ip, af, som i Noru,
men hvilke J de Gæmle her meit med Niemiſigud, de not,
men skælle Jøges pæu Jøndmire, er virst. Pulvia, summen
her meit, Ræn det ikke voru, thi denæ meæ de "Callaró"
voru, som nover i bemeldte "Ejje heile." (se stræud for
N. O. og H. for skæ 1846, Jæg 86 og 336.). At Nevud Niemi-
sigud som Jævu, nover pæu Jøndmire, ikke Ræn voru
gæud af Luftæ, or Ræud, og jeg er meget lill vëilig med Jæud, at
vateger Hoffens not, der i Fortvæud her voru og pæugt og
skul heve heit Skæud, for de Gæmle Niemiſigud, idæ at
Jægu Rævænæ heit voru Jæn lokaliseret pæu skæud, at det
veer nover umëilig for Hæuker Jæud, iunder Jægu summe
at Romme det, de meæ Ræud Jæudfæte at som vilklængnes
Gæu.

Stille laa sig i Sørhedea, med mindre ud Risp, under Lagets
Gang blev falket angit sig for Vuengen & Mænding, som tog
af, at Haakon Jark Stille lagde hært til Formild-
keras. Næved Triumfer, der siges paa en religiøs Handling,
Kun gjorne hære vort tillæg hær sig om flyde Holme, først
de Betænkning om Plaget nedregnes, og har netop der af, at
Stille der hære udført hær hærsk- religiøs Handling, at lo-
ve sig sin til Gudene, mod et godt Udfald af Triden.

At Hærsk af Velfstens Mibredet, skulle i Fortiden hære
vort 2° forskilt Mibredet, og mindre særskilt, der siges 2° St.
der, hvor efter Mibredene skulle berones, ligg for det hinanden,
men senere hære Mibredet vort i endertiden Ræsk, Hærsk
af Velfstens Mibredet, alle af Mibredet i endertiden berone
tes for Hærsk, og i endertiden for Velfstens Mibredet.

At Kong Olaf den Helliges Risp gjennem Søndmør,
paa hær Sord gjennem Valdalen og frem til Løng, foregik
om Søndmør, og ikke som Lagerne siger, om Vinteren i Junier
af vort, er om Hærsk som jeg foretogt hær sig med mig, og ved
jeg betragte paa en indtale mine grænd herfor, som Søndmør,
og Ristad med de lokale Forhold, desuden ikke H. G. Storm,
i ovenanførte Værk, hære hammel mig i Sørkjøbet, og hær sig
der jeg hære megen Tolk. Som Supplement til hær i øvrigt
indholdende Afhandling, om Kong Olaf Sord paa sin sidste
Gang

Reis gjoaned Søndmire meen det var mig tillid, at en
fird endviden, hved Regnet end nu ved us fortelle om Snaa
hans Stod.

Der Kong Aless Milet udmeldte sig ind vor til Versind, var
Viind, forteller det, fere var med Solskia, at Kongen tyg-
te Verneen blev hem utaalig, og uuegtet, at hem tog aff sig
verklidene, flid dug Siden af hem i en Ström, aligend. Nu
der Kongen stod igjort i bare Lined, spurgte hem Sagen, der var
Kjend det i Cgnea, om der var godt Dickhvand at siges Cst-
stedt affu i Land, og tillige Roldt Vand til at lade sig Houd
og sine Houd med. Nu blev der givet Kongen Anvisning pect
en Kildes Etsid pect Sidsen Nordfide, i Nordeden af Cernette
Versind, pect Guardia Viel ost, tot ved Sien, ikke langt fra
Kildelien, og did byg Kongen hem, ladede sig og drak af Kildens
Vand, og Sølgen blev, at fra der Steen fik dette ex facid en in-
derbet Logdomskraft, at Kilden siden hem voret sigt af Folk
der hem heeft et eller andet Meen, og naar de hem ladede sig dric,
hem de bleve friske igjort, og hem enhver Sig, som faalder
hem blevet frisk, iugttaget der Regel, at fere snart hem
var bleve frisk, skulle hem som Cst Kjend lighed tyg, gion
folle i Sorden ved Kilden hvede sig Trokov, og us Snaa
Kild pect det pindlligste hem voret efterkommet, fer man
af den Ströms Bestning, (hem hem affu Kjend Regnet.)

at der end nu pene heere Tid (1760) funder steccade i Jordan,
nærdom St. Olaf, Peter i Viborg, over 100 pene gamle
Tad Rors. At Her. Strims Formodning om, at Gærdonæret
Vebost (i det hellige Bostet) af denne faar kalde hellig i Ols-
Riddens hær faar det Navn, og gærdet faar sig. -
Efter at Long Olef havde gjenopsøgt Vægsind, og var med sine
Shibe Romme ind pene Nærhedsjorden, holdt Longestibet sig nor-
mere det nordre Land, Opvoldet, og der Vind fremdeles var varmt,
og Solen skinnede, kjædede Longen sig betydeligt; hvorfor han be-
falede, at man skulde roie dem Hiskeline, for om muligt, at faar
forsk Fisk til Middag. Som sagt, faar gjort. Men da man
skulde gjenlægge Linaen, befalede de at vore faar udvælg summen bilet
at, at man maatte roie iland, for der at forsige at seer den gærdt.
Men da Longen sjatet at det bogformige Tid med Gærdningen,
end han efter Tid og Leiligheds Runds offer, befalede han at ophøre
med Arbeidet og lade Linaen gjenlægge i seer Lushberg, og lade
han en af Folkene at fonde hem fra Madkomme, der han nu var
fulled, og faar sig vild til at spise Middag, i den noget Silskud af
forsk Fisk. Den Mad som skulde lunge Madkommen til
Longen, tog Bomme, hivede de her til Longen, hvor han var i
Lofningen, hvor de tog Skibrellingen med en faar den Part de vil-
le seer get gift af de, ~~men~~ ^{men} havde dette og selv Bomme med Lushol
det gærdt i Lina, og der de i Land seer Opvoldet, Bomme

peere et Ad, og Lægt peere et And, og ingen Lorde rön ved nogen
af Dele. Ved peere Høsten det neste Aar, du meen fandt pinge
at Kongen var fulden peere Lillestad, skilde meen efter og tag
i Forvaring de noode, Kongens gjedligeade Sager, meen hvillike, og
Buede Tæskelina, skilde hammed og Lægt af Deen, var levet
forvartlet til Aar, seelider som de ender er at se her i de ved
Grunder inden for Grunder Hæpber i Meen Sager, og skilde de
af Almuen for Sager, der her tilhør St. Olef.

Nu fortsatte Kong Olef sin Lerd ind gjennem Storjorden, og
du Kongeriket holdt sig normen det første Land, og var Rom.
med inden for Mindingen af Lærelæyter (Lærelæjorden) midt
to de et det Buede med Tolk i. Du Været ender var
indmorket gud, befalede Kongen sine Mænd, at de skulde opbrø
re med Røingen, thi her var det med disse Tolk, fandt her.

Hvor her var i idag, spurgte Kongen. Til Kirke, var der
net. Hvor her var er du Deen Kirke du? spurgte Kongen vi
der. Det er den hvide Stene, der borte peere Grunder, var der
net. Kongen syntest ikke videre god som at hans Lærdseft
line skulde tilhøre Stene, og peere vilde skuld og i Sager, og
beslætted her at gjøre dem Følgeskale til hin Stene, og befa
ledt her sine Mænd, at sette sig i Land, thi her vilde se hin store

* Stene, og lillige vore * Vidne til Bødderens Aaragt ved Stene.
Du Kongen Rom op til Stene, stollde her sig med Riff.

gger mod Steen, og stod her færdig i Steen, her fik den i Dyle Tær-
ker, og den Konge havde forladt Steen, seer man tydeligt Mørke
paa Steen, et Olf mætte var en hellig M. om; thi Steen havde
givet efter for Kongens Legeme, ligesom om Steen var en blid
Dag, og dørp Mørker efter, ligesom et et meget Mærkeligt her
fuld Rigger mod Steen, medes at den var i blid Tilstand, en
endnu fjælig. Steen kaldes ogsaa "Kirkesteen", endnu paa
den Dag, ligesom Leget forlader som en firt.

Om Kong Olaf stod videre ind gjennem Sjøen, og for ind her
indopaa Dylefjorden kom i Bærskel med Pörron, (se det
overfor nordre Ende af G. Storm) ved Leget Røn at berette, at
den Kongeskeibet var kommet indfor Skrednakken i Nordfjell-
fjord, skred Kongen tage op paa Inuhorn, for at tage sig
ind paa. Men enten nu Hornet var tomt, eller om nogen anden
steerjeg var tilstede, er ikke godt at vide, nok ved det, at Kongen
ikke fik noget af Indholdet af Hornet, og her over blev han
seer ved, at han kaldte Hornet op i Dylefjorden, hvor det
blev forvundet til Steen, og færdiges er det endnu at se det borte, og
kaldes endnu St. Olaf "Inuhorn".

Næst Hr. Gustav Storm i sit overfor om talte V. K. Dag 461,
for sig, (for som vist se Noter sammesteds), at Kong Olaf den
Helliges Dødsdag var den 2. Juli, og seer det, at i Kirkesteens-
Liget) (her stæret paa den Dag, og at siden Leget og vilkørlig

Forfulskning her henført Pagedagen, til den Sølvforærlig-
hed som ifølge Troffel's Hæstens interesse Besøgning
indtraf tilfald ved Skibbrotten den 31^e Aageest samme Aar,
Der med det forkomme mig, at her er aldeles puen Vildstræue.
Med et Støt for den store Historisforser, med jeg
dag spurgte ham, om vi vilde fortælle hans Løve Gæstgæ-
ger, fremfor dem Lidenes Hvir og Gienvidnes, om de Begivenhe-
der der indtraf under Skibbrotten flaget. Den med et seethen-
leste Læser om Pagedagens Begivenheder, med jeg finder
i den femlidige Sigvats Skalds Rued, som her efter
sin Hjemkomst fra Rommernes femme Hvirte som
Paged havde staaet, efter Hvir og Gienvidnes Beskrivning af
faste om sin vde Drot, og her om Rued Sigvats fuen-
leder

"Det Læser blev i færdet lidet,

"Den Nylid's Polikke Kænde madte

"Hordens Mond at verne.

"Stort Læser blev den Dag,

"Dagen fik i fager Lys;

"Snu Læser spurgte jeg Slongflaget

"Ledsal. ....

Den Sigvats Skald, som sagt, var puen Rommernes
medes Skibbrotten flaget spurgte, la i her sig dag ved
sin Hjemkomst, af Døllagere i flaget, fortælle om

De fjerde Begivenheder som foregik under Slaget Tømme,
og disse Begivenheder afsatte Sigvold i sit Kvad enden paa
Hvad efter sin Hjelmkomst, og faaleder havde Slaget her om,
ikke lægg. Tid tidet forvanskes igjennem Folkemænd, for en ad
Skjolder, som ansat, besang Begivenheder, som han lod sig
fortælle af Høru og Givardar, og hvor i her lægger for Dagen
sin store Sorg over, at han ei Kiønde have den Lykke, at stæu og
faldet ned sin Dyd færdig Drot. Skalden besang, at han
i Solformørkelse indtraf Slagets Dage, paa faaleder stæu som
den Drøieste Sædhet, medens de finderegerte Gæstgænger, til
Hersiget at modberis denne Sædhet, men af enhver Hørsælend
var, anses for Dø.

Anmærkning.

At Sigvold i sit Kvad, siger, at han fik Bøsked om Slagets
Oleap Tald "væstfærd," vil sige, at Nordmand, der besjættede Njølle-
gaard, bragte Bøstningen til, og paa Njøllegaard indvandrede sig
sig vester til Rom, hvor den Sigvold opholdt sig.

Peder Sjelling

J. J.

Jes jeg indsender til Hø. Bøstgæster Oleap, overstændig Læser, at
jeg færdig for, orbedigst, at indber mig Plede for samme i Njølle-
gaard.

Blads Titeln, nemd de personahistoriska aftegnelser äro färdiga.

14 Maj 1844.

P. D.
Svef Lijling